

«KATERINA IZMAILOVA» RAT «Estonias»

● Stseen lavastusest.

Käesoleva hooaja üheks huvitavamaks ja vastutusrikkamaks sündmuseks «Estonia» teatrile on Dmitri Sostakovit-

ši ooperi «Katerina Izmailova» lavaletoomine.

On ju «Katerina Izmailova» meie ooperiklassika tippe ning kogu maailma lavadel mängi-

tavaim nõukogude ooper. Teose libreto loomisel on algallikana kasutatud Nikolai Leskovi jutustust «Mtsenski maakonna lady Macbeth». See on lugu tugeva loomu ning keerulise ja rikka hingeeluga naisest, kelle püüd õnnele satub vastuollu tollaegse keskkonna vaimu ning traditsioonidega. Katerina draama mõistetavus, teda ümbritsevate tegelaskujude mitmetahulisus ning sündmustiku pinevus on andnud sellele muusikalisele suurteosele ooperilavadel püsiva elujõu.

«Estonias» toovad ooperi lavale dirigendid Eri Klas ja Peeter Lilje. Lavastaja on Arne Mikk, kunstnik Eldor Renter, koormeisterid Uno Järvela ja Anne Dorbek.

Peaosades: Jenny Anvelt, Tiina Jaaksoo ja Mare Jõgeva (Katerina), Teo Maiste ja Mati Palm (Boriss Timofejevitš), Rostislav Gurjev ja Ants Kollo (Zinovi Borissovitš), Hendrik Krumm ja Kalju Karask (Sergei).

Esietendused toimuvad 6. ja 10. novembril.

Esietendub «Katerina Izmailova»

«Estonia» ooperitruupil valmib raske ja huvitav töö. Lavale jõuab üks XX sajandi ooperi tippe D. Sostakovitši «Katerina Izmailova».

Ooper on loodud Nikolai Leskovi jutustuse «Mtsenski maakonna leedi Macbeth» alusel. Võrreldes Sostakovitši esimese ooperi, Gogoli-ainelise «Ninaga» (1930), milles valitseb puhas grotesk, on «Katerina Izmailova» (esilavastus 1934. a. Leningradi Väikeses Ooperiteatris) helikeelelt lihtsam, sisult keerukam. Heli- looja ise nimetas seda satiiriliseks tragöödiaks. Kaupmeeste ja politseinike Venemaa jõhkra pildi kõrval on ooperis psühholoogilist sügavust ja tugevaid kirgi. «Katerina Izmailovas» kõlas esmakordselt kogu Sostakovitši loomingu peamine teema, mida on sõnastatud mitmeti. Dirigent Jevgeni Mravinski kirjutab sellest nii: «Minu jaoks määrab Sostakovitši suuruse eelkõige ühiskondliku ja kõlbelise idee kaalukus, mis läbib kogu tema loomingut: mõte sellest, et inimestel poleks halb, et nad ei piinleks ega peaks kannatama sotsiaalset viletsust, ebaõiglust ja rõhumist.

... Süümeerkus, teravdatud vastuvõtlikkus kurjusele ja inimkannatustele, soov teha nii, et kõigil oleks hea, on vene intelligenti selle parima

osa väärisomadused, kelle pärija on Sostakovitš. Meenuvad küll Dostojevski, küll Lev Tolstoi...»

«Katerina Izmailova» suggestiivne ja karakteritelt rikas muusika sisaldab tegijaile palju tehnilisi raskusi: sümfoonialaadselt nõudlik orkestripartii, võimsad koorid, mitu õige keerulist ansambli, milles ühe osalise väike eksimus võib kõik teisedki rööpast välja viia. Vokaalpartiid on dramaatilised ja kõrged, neis on avarat kantileeni ja rütmikapriisset kiirkõnet. Sageli kaasneb muusikaliselt raskete lõikudega elav tegevus laval. Sündmuste rohkus ja piltide kiire vaheldumine on kriitikuile andnud põhjust kõnelda kino mõjudest teoses (nagu ka «Nina» puhul).

Ooperi lavastusgruppi «Estonias» kuuluvad dirigendid Eri Klas (kelle kanda on olnud põhiline ettevalmistustöö) ja Peeter Lilje, lavastaja Arne Mikk, kunstnik Eldor Renter, koormeisterid Uno Järvela ja Anne Dorbek. Kontsertmeisterid on Helju Taik, Reet Laul ja Jaanus Juul.

Katerina osatäitjaid on kolm. Mare Jõgeva on juba proovidel näidanud, et oma süvenemisvõime ja musikaalsusega kujundab ta rolli õige haaravaks. Üks viimaste aas-

Stseen ooperi I pildist.

tate sobivamaid osi on Katerina Tiina Jaaksoole, kes on praegu heas vokaalses vormis. Jenny Anvelt, kelle puhtdraamaatilise hääli on selle partii jaoks nagu loodud, hakkab etendustel kaasa tegema tuleval hooajal, sest ta sõitis just enne esietendust Itaaliasse õppima. Katerina partnerit Sergeid laulavad Hendrik Krumm ja Kalju Karask. Eriti esimesele on roll senises repertuaaris tore vaheldus: küll esimene armastaja, ent hoopiski mitte liiga õilis. Nagu võis täheldada proovidel, kasutab Krumm rolli heldeid võimalusi õige erksalt. Katerina äia türann Boriss Timo-

fejevitši laulavad Teo Maiste ja Mati Palm, meest Zinovi Borissovitši Rostislav Gurjev ja Ants Kollo. Huvitavaid karakterkujusid on ooperis veel palju, nagu Sonetka (Eve Neem, Leili Tammel, Leelo Spirkka), Aksinja (Haili Sammelselg, Kaja Sildna), Räba-lapunt (Tiit Tralla, Väino Karo), Preester (Uno Kreen, Ervin Kärvet), Ispravnik (Hans Müllberg, Enno Mikkelsaar), Vana sunnitöeline (Teo Maiste, Mati Palm, Uno Kreen).

Esietendused on 6. ja 10. novembril.

MERIKE VAITMAA

Ohtu 5. XI 77